

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты**

КАРАР

№5

20 .04. 2017 ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясен төзеклөндерү һәм тоту кагыйдэләре турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Президентының «биналарга һәм ашыгыч оператив хезмәтләрнең транспорт чаралары корылмаларына, 6 Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Иске Кыязлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Иске Кыязлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә кичкә һәм төнгә төзеклөндерү дәрәжәсен, архитектура-сәнгать күренешен арттыру максатларында Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты

Карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге территориясен төзеклөндерү һәм тоту кагыйдэләрен яңа редакциядә (прилага-ата) расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлеге муниципаль берәмлегенә мәгълүмати стендларында һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында игълан итәргә: <http://Aksubayevo.tatarstan.ru>

ТР Аксубай муниципаль районы
Иске Кыязлы авыл жирлеге башлыгы

Г. Г. Дәүләтшин

ТР АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ КЫАЗЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ҺӘМ ТОТУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Аксубай муниципаль районының «Иске Кыязлы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясен төзекләндерү һәм тоту кагыйдәләре (алга таба-кагыйдәләр буенча) Россия Федерациясене Конституциясене, «Россия Федерациясендә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131 - ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясене, 2004 елның 28 июлендәге Татарстан Республикасы Законны нигезендә эшләнгән № 45-ТРЗ «Татар-стан Республикасында жирле үзидәрә турында», «Иске Кыязлы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген уставы белән аксуб-Аев муниципаль районы.

1.2. Әлеген кагыйдәләр гамәлдәгел законнарға ярашлы рәвештә торак пунктлар территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерүне оештыру тәртибен билгелел һәм барлык физик һәм юридик затлар өчен, аларның оештыру-хокукый формаларына карамастан, мәжбүри.

1.3. Бу кагыйдәләрдә төшенчәләр кулланыла:

территорияне төзекләндерү инженерлык әзерлеген һәм куркынычсызлыкны тәмин итү, яшелләндерү, япмалар төзү, яктырту, кечен архитектура формаларын һәм монументаль сәнгать объектларын урнаштыру буенча чаралар комплексы.

- территорияләрне жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чараларны жыю, махсус алып барылган урыннарға чыгару белән бәйлел эшчәнлек төре;

йорт хужасы-милек хокукында булган торак бинадан файдаланучы (файдаланучы) физик (юридик) зат, яки торак бинаның хужасы яки вәкаләтле зат белән килешү (килешү) буенча: милекчел;

-янәшәдәгел территория-газоннар, кечен формадагы архитектура объектлары һәм башка корылмалары булган территория участогы, ул турыдан-туры милек хокукында физик яки юридик затныкы булган жир участогы, арен-ды, даими (сроксыз) файдалану, гомерлеккә мирас итеп алынган милек чигенә тоташа.

Янәшәдәгел территорияләрнең чикләре, әгәр жир участогы, жир участогыннан түләүсез Ашыгыч файдалану, гомерлеккә мирас итеп алынган милек килешүләре белән башкача билгеләнмәгән булса, билгеләнә:

1) ике яклы төзелешле урамнарда биләгән участок озынлыгы буенча, киңлеген буенча урамның йөрү өлешен күчешенә кадәр;

2) биләгән участок озынлыгы буенча бер яклы төзелешле урамнарда, ә киңлеген буенча урамның бөтен киңлегенә, шул исәптән каршы тротуар һәм тротуар артында 10 метр;

3) юлларда, сәнәгат оешмаларына, шулай ук торак микрорайоннарға, карьерларға, гаражларға, складларға һәм жир участокларына керү юлларында юлның бөтен озынлыгы буенча, шул исәптән 10 метрлы яшел зона буенча;

4) төзелеш майданчыкларында төзелешнең бөтен периметры буенча 15 метрдан да ким булмаган территория;

5) капитал булмаган сәүдә, жәмәгат туклануы һәм көнкүреш хезмәте объектлары өчен халыкны вание 10 метрдан да ким булмаган радиуста.

- гомуми файдалану территориясене янәшәдәгел территория һәм гомуми файдалануның башка территориясене (парклар, скверлар, куаклар, бакчалар, бульварлар, майданнар, урамнар һ. б.);

- яшеллекләрнең торгызу бәясене-муниципаль соб-ственодагы яшеллекләргә зыян китергән өчен түләнгән торган зыянны матди компенсацияләү, санкцияләнгән күчереп утыртулар яки яшеллекләрне жимергәндә, шулай ук аларны зарарлаганда яки юк иткәндә алына;

яшеллекләр агач, куак һәм үлән үсемлекләре, торак пунктлар территориясендә урнашкан;

- калдыкларны вакытлыча саклау урыны-контейнер майданчыгы, каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерлар;

-калдыклар житештерүче-үз эшчәнлеге нәтижәсендә калдыклар барлыкка китерүче физик яки юридик;

территорияне төзекләндерү элементлары декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, үсемлек компонентлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәкләр, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат.

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы, аңа башка затларның ирекле керүен кире какмый (ишекләр, кузовның пиялалану элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишекләр, ишекләргә бикләү мөмкин булмау һ. б.), шулай ук билгеләнгән максат буенча куллану мөмкин түгеллеге билгеләренә ия (түбән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр булмау яки башкалар конструктив детальләр һәм башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдалану урыннарында (придомов территорияләрендә)булган, транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) яки транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковкаларда, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гараждардан яки башка биналардан, техниканы саклау өчен билгеләнгән биналардан тыш) озак вакыт (алты ай һәм аннан да күбрәк) булган һәм юл йөрүгә, юл йөрүгә комачаулаган жәяүлеләр, территорияне жыештыру, ашыгыч хезмәтләр автомашиналары, башка махсус транспорт, подъездларга чүп жыю машиналары йөрү, чүп контейнерларына һәм (яки) күләменә әлеге Кагыйдәләрнең таләпләрен бозып, Көчөк. Автомобильләр йөрү, жәяүлеләр йөрү, территорияләргә жыештыру, ашыгыч хезмәтләр машиналары, башка махсус транспорт, подъездларга, чүп жыю машиналары йөрү, шулай ук террорчылыкка янаган куркынычны бетерү өчен ташланган транспорт чарасы билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

– транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар-законнар нигезендә оештырылган автомобиль тукталышлары, гараждар, ремонт остаханәләре һәм башка биналар, техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән биналар; Министрлар Советы – Россия Федерациясә Хөкүмәте карары белән расланган Россия Федерациясә Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары) 23.10.1993 № 1090 «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында»;

- йорт яны территориясә - күпкварлы торак бинага якин жир участогы, яшелләндерү элементларын, керү юлларына жәяүлеләр юлларын, йортка керү юлларын, әлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыкларны (балалар, спорт, ял итү, контейнерлар, этләр йөрү өчен) һәм йортны хезмәтләндерү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз эченә ала.

йорт хужалыгы территориясә жир участогы, үз-стенада яки башка хокукта булган, тиешле атрибуты булган торак бина койма, күрсәткечләр һ. б.;

ташландык комплектсыз автотранспорт хужасы баш тарткан транспорт чарасы; хужасы булмаган транспорт чарасы; транспорт чарасы хужасы билгесез булган ство. Транспорт чарасының кемлеге (милекченең булуы яки булмавы) турында нәтижәләргә Эчке эшләр органнарының тиешле хезмәтләргә тәкъдим итә.

ашыгыч оператив хезмәтләргә транспорт чаралары янгын күзәтчеләргә хезмәт, гадәттән тыш хәлләрдә реакция хезмәте, полиция, ашыгыч медицина ярдәме хезмәте, газ челтәренен авария хезмәте, террорга каршы хезмәт транспорт чаралары.

1. Территорияне жыештыру

2.1 Иске Кыязлы авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә чистарту һәм жыештыру системасы рациональ жыюны, тиз арада бетерүне, ышанычлы зарарсызландыруны һәм көнкүреш калдыкларын икътисади яктан максатчан утильләштерүне күздә тотарга тиеш.

2.2. Чистарту объектлары булып: йорт хужалыгы территориясә, урам юллары, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар территорияләре, скверлар, мәйданнар, гомуми файдалану урыннары, ял итү урыннары тора.

2.3 физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукий формаларына карамастан, гамәлдәге законнарга, әлеге Кагыйдәләргә ярашлы рәвештә, милек хокукында яки башка

эйберләр хокукында аларга караган жир кишәрлекләрен һәм янәшәдәге территорияләрне вакытында һәм сыйфатлы чистартуны һәм жыештыруны тәмин итәргә тиеш.

Башка территорияләрне жыештыруны Иске Язлы авыл жирлегә башкарма комитеты махсулаштырылган(ми) оешма (ями) белән килешү буенча муниципаль берәмлек бюджетында әлеге максатларга каралган акчалар чикләрендә оештыра.

2.4. Һәр сәнәгать оешмасы саклагыч яшел полосалар булдырырга, торак кварталларны житештерү корьлмаларыннан сакларга, оешмадан һәм төзелешләрдән чыгу юлларын төзекләндерергә һәм чисталыкта тотарга тиеш.

2.5. Иске Кыязлы авыл жирлегә муниципаль берәмлеге территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләnmәгән урыннарда туплау һәм урнаштыру тыела.

Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләnmәгән урыннарда урнаштырган кешеләр әлеге территорияне үз хисабына жыештыралар һәм чистарталар, ә кирәк булганда жир участогын рекульти - вацялиләр.

Житештерү һәм куллану калдыкларын рөхсәтсез чүплекләргә урнаштырган затларны билгеләү мөмкин булмаган очракта, житештерү һәм куллану калдыкларын бетерү һәм валок территорияләрен ре-культивацияләү Кагыйдәләрнең 2.3 пункты нигезендә әлеге территорияне жыештыруны тәмин итәргә тиешле затлар хисабына башкарыла.

2.6. Калдыкларны һәм чүп-чарны жыю һәм чыгару гамәлдәге норматив хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә контейнер яки бестарный си-стема буенча башкарыла.

2.7. Сөнчәле авыл жирлегә муниципаль берәмлегенә гомуми файдаланудагы территориясендә калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру тыела.

2.8. Иске Кыязлы авыл жирлегә муниципаль берәмлеге территорияләрен жыештыруны оештыру аларның житештерүчеләрендә калдыклар барлыкка килүнең норматив күләме күрсәткечләрен куллану нигезендә башкарыла.

2.9. Торак йортлардан, сәүдә һәм гомуми туклану оешмаларыннан, мәдәнияттән, балалар һәм дөвалау учреждениеләреннән көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чарны чыгару әлеге организация һәм йорт хужалары, шулай ук башка калдыклар житештерүчеләр тарафыннан мөстәкыйль рәвештә яки махсулаштырылган оешмалар белән килешүләр нигезендә башкарыла.

2.10. Төзелеш һәм башка оешмалар төзелеш, ремонт-төзелеш һәм торгызу эшләрен башкарганда төзелеш майданчыкларына якин территорияләрдә 5 метр радиуста төзелеш материаллары, тупрак һәм төзелеш калдыкларын жыештырырга тиеш.

Төзелеш чүп-чарларын ремонттан чыгару ре-монтны гамәлгә ашыручы кешеләр көчә белән махсус билгеләнгән урыннарда башкарыла.

Ремонт вакытында барлыкка килгән төзелеш чүп-чарларын вакытлыча саклау урыннарында жыю тыела.

2.11. Муниципаль берәмлектә кагыйдәләрнең 2.3 пунктында алынган физик һәм юридик затларның житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм жыештыру һәм техник хезмәт күрсәтү белән калдыкларны вакытлыча саклау урыннары оештырылырга мөмкин. Контейнерлар урнаштыру өчен майданчыклар торак йортлардан, балалар учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган, эмма 100 метрдан да артык булмаган аралыкта ерак булырга тиеш. Планлы-дәими системаны оештыру һәм көнкүреш калдыкларын бетерү режимы тиешле Башкарма комитетның алдан кую һәм санитар-эпидемиологик хезмәт белән килешү карары нигезендә билгеләнә»;

2.12. Урамнарда, майданнарда, скверларда һәм башка жәмәгать урыннарында житештерү һәм куллану калдыклары белән тыгылуны булдырмау өчен калдыкларны вакытлыча саклау өчен махсус кечкенә савытлар (урналар, баклар) урнаштырыла. Житештерү һәм куллану калдыкларын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыру һәм аларны чистарту 2.3 пункты белән тиешле территорияләрне жыештыру өчен жаваплы кешеләр тарафыннан башкарыла. Кагыйдә.

Урналар (баклар) төзек һәм чиста хәлдә тотылырга, чүп-чар тупланган саен чистарынырга һәм айга бер тапкырдан да сирәгрәк юбылырга һәм дезинфекцияләнергә тиеш.

2.13. Контейнер майданчыгыннан һәм аңа якин территориядән контейнерлардан чүп ташу транс-портына төялгәндә төшеп калган житештерү һәм куллану калдыкларын чыгару калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы оешма хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла.

2.14. Калдыкларны чыгару аларны ташу вакытында югалту мөмкинлеген булдырмау, авария хәлен булдыру, транспортланган калдыкларның кешеләрнең сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү ысуллары белән башкарылырга тиеш.

Куркыныч калдыкларны чыгару Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры китереп лицензияле оешмалар тарафыннан башкарыла.

2.15. Канализацияләре булмаган торак биналарда, зур әйберләрнең чокырга элэгүенә комачаулаучы, 5x5 см-дан артмаган ячейкалы, су үткәрми торган төбе, стеналары һәм капкачлары булган туалет һәм юыну пычракларын бергә жыю өчен, жылытылган чокырлар булырга тиеш.

До-мов һәм урамнар территориясеннән тыш чүплекләр һәм пычраклар агызу, житештерү һәм куллану калдыкларын урам юлларына чыгару тыела.

2.16. Сыек пычраклар махсус транспортлы оешмалар тарафыннан килешүләр яки бер тапкыр бирелә торган гаризалар буенча чыгарыла.

2.17. Йорт хужалары чүп жыю урыннарына һәм чокырларга керү юлларын тәэмин итәргә тиеш. Чүп жыючыларга керү мөмкинлеге булмаган очракта, соңгылары йорт хужалары көче һәм акчалары белән йөкләү урынына китерелә.

2.18. Су агымы канауларын, лоткаларны, торбаларны, ишегалларыннан жир өстендәге һәм жир астындагы суларны чыгару өчен билгеләнгән дренажларны чистарту һәм жыештыру Кагыйдәләрнең 2.3 пункттында күрсәтелгән кешеләр тарафыннан башкарыла.

2.19. Суны тротуарларга, газоннарга, юлның йөрү өлешенә агызу рөхсәт ителми, ә авария эшләрен башкарганда суны агызу коммуникацияләр хужалары белән килешү буенча һәм ташландык агынтыларны су агызу буенча эшләргә чыгымнарны каплау белән махсус чишмәләр яки шланглар буенча якындагы фекаль яки яңгыр канализациясе коеларына гына рөхсәт ителә.

2.20. Санкцияләнгән калдыкларны һәм башка чүп-чарны саклау һәм утильләштерү урыннарын тоту һәм эксплуатацияләү норматив хокукый ак-тамилар билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2.21. Электр тапшыру линияләрен, газ, суүткәргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бүлеп бирелгән территорияләрне жыештыру һәм чистарту элеме челтәрләрне һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүче оешмаларның көчләре һәм мохитләре белән башкарыла. Әгәр элеме пунктта күрсәтелгән челтәрләр хужасыз булса, территорияләрне жыештыру һәм чистартуны хужасыз милекне саклау һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү турында килешү төзелгән оешмалар башкара.

2.22. Күзәтү коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда, туфрак, чүп-чар, пычрак-син махсус савытка тупланалар һәм шунда ук оешмалар көче белән чыгарылалар, чистарту эшләре белән шөгьльләнәләр.

Урамнарның юл өлешенә, тротуарларга һәм газоннарга пычраклар салу тыела.

2.23. Юл хәрәкәтенә комачаулаучы урамда ташланган әйберләрне жыю элеме объектларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга йөкләнә.

2.24. Комплектсыз (төзек булмаган) транспорт чарасын йортларга якин территорияләрдә саклау тыела.

2.25. Газоннарда, елга, күл, сулык ярларында, чишмә янында, колонкаларда, тротуарларда, паркларда, скверларда транспорт чараларын юу һәм ремонтлау тыела.

3. Язгы-жәйге чорда территорияләрне жыештыру үзенчәлекләре

3.1. Язгы-жәйге жыештыру чоры 1 апрельдән 15 октябрьгә кадәр билгеләнә һәм урамнарның, тротуарларның, майданнарның, йорт яны территорияләренә хәрәкәт итү өлешен сөртүне күздә тоту.

Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча климат шартларына бәйле рәвештә язгы-жәйге урып-жыю чоры үзгәргә мөмкин.

4. Көзге-кышкы чорда территорияләрне жыештыру үзенчәлекләре

4.1. Көзге-кышкы жыю чоры 15 октябрьдән 1 апрельгә кадәр билгеләнә һәм алдан ук чүп-чарны, карны һәм бозны, пычракны жыю һәм чыгару, урамнарда хлоридлар катнашмасы белән ком сибүне таләп итә.

Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча климат шартларына бәйле рәвештә көзге-кышкы урып-жыю чоры үзгәрергә мөмкин.

4.2. Яфрак төшү чорында беркетелгән территорияләргә жыю өчен җаваплы оешмалар урамнар һәм магистральләр, ишегалды территорияләргә буйлап газоннарда коелган яфракларны җыялар һәм аны чыгаралар. Агачларның һәм куакларның комле өлешенә Яфраклар жыю тыела.

4.3. Яңа төшкән карны валларга һәм өемнәргә салу барлык урамнарда, мәйданнарда, яр буйларында, бульварларда һәм скверларда рөхсәт ителә.

4.4. Урамның киндлегенә һәм хәрәкәт характерына бәйле рәвештә, анда валлар юлның ике ягында да яки тротуар буйлап юлның бер ягында кирәкле юллар һәм юллар калдырып, юлның ике ягында да булырга мөмкин.

4.5. Паркларда, бакчаларда, скверларда һәм башка яшел зоналарда юлларны җыештырганда, химик реагентлар булмаган карны вакытлыча жыю рөхсәт ителә, яшеллекләргә саклау һәм эрегән суларның агымын тәмин итү шарты белән алдан эзерләнгән бу максатлар өчен мәйданчыкларга.

4.6. Тыю:

магистральләргә, урамнарның һәм юлларның йөрү өлешенә кар, квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләргә, предприятиеләр территорияләргә, орган-низация, төзелеш мәйданчыкларынан, сәүдә объектларынан чыккан счи кар чыгарырга яки күчерергә; пычрак һәм тозлы карны, шулай ук га-зоналарга, чәчәк бакчаларына, куакларга һәм башка яшел зоналарга бозны күчерү һәм күчерү тротуарларда.

4.7. Түбәләргә кардан чистарту һәм сосулекларны бетерү бина һәм корал хужаларына йөкләнә һәм куркынычсызлык тәмин итү белән дежурларны билгеләү, тротуарларны саклау, биектә эшләүче кешеләргә иминият җиһазлары белән җиһазландыру башкарылырга тиеш. Биналарның хужалары (арендаторлары) түбәләргә кардан, боздан һәм сосулеклардан вакытында чистартуны оештырырга тиеш.

Тышкы су агызылучы түбәләргә вакыт-вакыт кардан чистартырга кирәк, калыңлыгы 30 см артык булган кар катламы барлыкка килүгә юл куймаска кирәк. карны түбәдән төшергәндә, кешеләргә иминлеген тәмин итү буенча чаралар күрелергә тиеш, шулай ук, агачлар, куаклар, урам электр яктырту һава линияләре, сузгычлар, реклама конструкцияләре, юл билгеләре, элементлар линияләре, билгә.

Түбәдән төшкән карны шунда ук чыгарырга кирәк.

Махсус оешмалар җыештырган юлларда карны түбәдән алып чыгып киткәнче ташларга һәм алар белән уртак валга салырга кирәк.

4.1. Ашыгыч оператив хезмәтләргә транс-тегү чаралары биналарына һәм корылмаларына киртәсез йөрүне тәмин итү

4.1.1. Янгың сүндерү максатларында кулланыла торган биналарга, корылмаларга, ачык складларга, тышкы янгың баскычларына һәм су чыганакларына Юллар, юллар һәм керү юллары һәрвакыт янгың сүндерү техникасы өчен ирекле булырга, төзек хәлдә тотылырга, кыш көне кардан һәм боздан чистартылырга тиеш.

4.1.2. Юлларны һәм юлларны ремонтлау өчен Ябу яки башка сәбәпләр аркасында янгың сүндерү машиналарын йөртүчеләргә комачаулау турында янгың сүндерү бүлекчәләренә кичекмәстән хәбәр итәргә кирәк.

4.1.3. Юллар ябылган вакытта тиешле урыннарда урау юл күрсәткечләре урнаштырылырга яки ремонтлана торган участоклар һәм су чыганакларына керү юллары аша кичүләр урнаштырылырга тиеш.

5. Тышкы төзекләндерү элементларын тоту тәртибе

5.1. Тышкы төзекләндерү элементларының эчтәлегенә гомуми таләпләр.

5.1.1. Тышкы төзеклэндерү элементларын, шул исәптән һәйкәлләрне, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләр, физик һәм (яки) юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формаларына карамастан, милек хокукында тышкы төзеклэндерүнең тиешле элементларына ия булган, хужалык алып баруны үз эченә ала. Оператив идарә итү, яки милекче яки кеше, вәкаләтле-чен милекче белән килешүләр нигезендә.

Физик һәм юридик затлар янәшәдәге территорияләрдә урнашкан төзеклэндерү элементларын тотуны оештыралар.

5.1.2. Киртәләр, коймалар, газон һәм тротуар коймалары, киоск-ковлар, палаткалар, павильоннар, объёвклар, белдерүләр өчен стендлар һәм башка жайланмалар төзү һәм урнаштыру Россия Федерациясе законнары, жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә.

5.1.3. Төзелеш мәйданчыклары бөтен периметр буенча урнаштырылган үрнәктәге тыгыз койма-ром белән әйләндереп алынырга тиеш. Стеналарда минималь юллар булырга тиеш.

5.2. Билге һәм реклама.

5.2.1. Бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда газеталар, афишалар, плакатлар, төрле белдерүләр һәм рекламалар урнаштыру һәм ябыштыру тыела.

Газеталарны, плакатларны, афишаларны, төрле белдерүләрне махсус-ально урнаштырылган щитларда яки реклама тумбаларында гына ябыштырырга рөхсәт ителә.

5.2.2. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлегенә башкарма комитеты карары белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

5.3. Биналарны һәм корылмаларны ремонтлау һәм тоту.

5.3.1. Биналарны һәм корылмаларны эксплуатацияләү, аларны ремонтлау яна кагыйдәләргә һәм техник эксплуатация нормаларына ярашлы башкарыла.

5.3.2. Агымдагы һәм капитал ремонт, биналарның һәм корылмаларның фасадларын буяу аларның техник торышына бәйле рәвештә яки милекче белән килешү буенча башка кешеләр тарафыннан башкарыла.

5.3.2. Муниципаль берәмлекнең гомуми файдалану территориясендә билгеләнгән тәртиптә алынган тиешле рөхсәтне алмыйча хужалык һәм ярдәмче корылмаларны (агач сарайлар, будкалар, гаражлар, күгәрченнәр) үз белдеге белән төзү тыела;

5.3.3. Төзелеш материалларын, продукцияне, чималны, жиһазларны, жирне, металл сыныкларын, агач, агач материалларын һәм аларны житештерүдән калган калдыкларны йорт яны территориясендә билгеләнгән тәртиптә алынган рөхсәтсез жыю һәм саклау тыела. Төзелеш материаллары, жиһазлар, башка әйберләр 5 көн эчендә жыештырылырга тиеш.

Төзелеш материалларын туплау Иске Кыязлы авыл жирлегенә башкарма комитеты житәкчесе биргән хат-рөхсәт нигезендә башкарылырга мөмкин. Рөхсәт ике ай эчендә склад һәм саклауны планлаштыручы физик яки юри-дик зат гаризасы нигезендә бирелә.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакытын озайту кирәк булганда, гариза бирүче-ствада яшәүче документның гамәлдә булу вакытын (срок тәмамланганнан соң бер көннән дә соңга калмыйча) ике айдан да артыкка озайтуны рәсмиләштерергә тиеш түгел.

Төзелеш материалларын жыюга рөхсәт ике экземплярда төзелә, алар бер үк юридик көчкә ия, аларның берсе за-явительдә, икенчесе складка рөхсәт бирүне теркәүне гамәлгә ашыручы жаваплы затта булырга тиеш.

6. Муниципаль берәмлек территориясен яшеллэндерү

6.1. Барлык яшеллекләр дә тигез яшел фонд тәшкил итә.

6.2. Территорияне яшеллэндерү, паркларны, скверларны, зе-леный зоналарны карап тоту һәм торгызу буенча эшләр, урманнарны саклау һәм саклау Иске Кыязлы авыл жирлегенә башкарма комитеты белән килешүләр буенча махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан әлегә максатларга муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

6.3. Жир кишәрлекләре булган физик һәм юридик затлар әлегә участокларда, шулай ук янәшәдәге территорияләрдә урнашкан яшеллекләрне саклау һәм саклау бурычын үтәргә тиеш.

Кагыйдәләрнең 6.2 һәм 6.3 пунктчаларында күрсәтелгән 6.4 кешегә:

- барлык кирәкле агротехник чараларны (су сибү, йомшарту, кисү, киптерү, үсемлекләрнең корткычлары һәм авырулары белән көрәш, үлән чабу) вакытында үткәрүне тәмин итәргә;

коры һәм авария хәлендәге агачларны кисү һәм кисү, коры һәм Поло-манлы сучларны кисү һәм юл хәрәкәтен көйләүче техник чараларның күрүчәнлеген чикләүче ботакларны кисү; жирле үзидарә органнарына корткычлар һәм авырулар күренешенә барлык очраклары турында житкерергә һәм алар белән көрәшү чараларын күрергә, яраларны һәм агачлардагы тишәкләрне буяу ясарга;

- яшеллекнең коймаларын вакытында ремонтлау.

6.5. Яшеллек мәйданнарында тыела:

- газоннарда һәм яшь урман утыртуларда йөрергә һәм ятарга;

агачларны, куакларны, ботакларны һәм ботакларны вату, яфракларны һәм чәчәкләрне йолкып алу, жимешләрне жыю һәм жыю;

чатырларны вату һәм учаклар ягу;

газоннарны, чәчәк бакчаларын, юлларны һәм сулыкларны тыгып куярга;

скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны бозу;

агачлардан сок алу, кисүләр, язулар ясау, агачларга белдерүләр, номер билгеләре, һәртөрле күрсәткечләр, чыбыклар ябыштыру һәм агачларга чүкәчләр, тирбәләшләр, баулар элгән өчен ыргаклар һәм кадаклар салу, ботакларда кер киптерү;

велосипедларда, мотоциклларда, атларда, тракторларда һәм автомашиналарда йөрү;

автотранспорт чараларын юарга, кер юарга, шулай ук яшеллекләр территориясендә урнашкан сулыкларда хайваннарны юарга;

- ял итү урыннарында, кешеләрнең күпләп торы урыннарында, пляжларда, скверларда хәрәкәт итү һәм автотранспорт чаралары тукталышы тыела.

- автотранспорт чараларын газоннарда парковкалау;

терлек көтүе;

төзелеш һәм ремонт эшләрен агачларны зыян күрүдән саклауны рантлаучы калканнар белән коймасыз башкарырга;

агач тамырларын агач ботагынан 1,5 метр ераклыкта ачып, муеннарын агач-ев туфрагы яки төзелеш чүп-чарлары белән капларга;

яшеллекләр территориясендә материаллар жыярга, шулай ук яткан территорияләрдә Зелены агачлары зарарланучыларының таралуына ярдәм итүче материаллар складлары оештырырга;

чүплек, кар һәм боз чүплекләре оештыру, агачлар һәм куакларның саклануын тәмин итүче чаралар күрмичә, яшел агачлар булган участокларда түбәләрдән кар ташлау;

үсемлек туфрагы, ком чыгару һәм башка казулар башкару;

паркларда, урман паркларында, скверларда һәм башка территория-рияләрдә этләрне йөртү һәм арбадан жибәрү;

- муниципаль берәмлекнең гомуми файдалану территориясендәге яфракларны һәм чүп-чарны яндыру-ния.

6.6. Агачларны һәм куакларны үз белдегә белән кисү тыела.

6.7. Жир асты коммуникацияләре төзелеш яки таш салу зонасына элгүче эре агачларны һәм куакларны сүтү, муниципаль берәмлек чикләрендә югары вольтлы линияләр һәм башка корылмалар урнаштыру муниципаль берәмлекнең жирле администрациясенә язма рәхсәте буенча гына башкарыла.

6.8. Жир асты коммуникацияләрен төзү яки жәю белән бәйлә зур агачларны һәм куакларны мәжбүри сүтү өчен торгызу бәясен алына;

6.9. Агачларны һәм куакларны сүтүгә рәхсәт бирү югары бәягә түлгәннән соң башкарыла.

Әгәр күрсәтелгән агачлар күчәрәп утыртылырга тиеш булса, ул кире кайтарылу бәйсез түләмичә башкарыла.

Яшеллекләрнең торгызу бәясе күләме һәм утырту урыны Иске Кызылы авыл жирлеген башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Яшеллекләрнең торгызу бәясе Иске Кызылы авыл жирлеген муниципаль берәмлеген бюджетна кертелә.

6.10. Һәртөрле зыян яки үз белдегә белән яшеллекләрне кисү, шулай ук саклау чараларын күрмәү һәм яшеллекләргә ваемсыз мөнәсәбәт өчен гаеплеләр административ һәм жинаять жаваплылыгына тартылырга мөмкин.

7. Юлларны саклау һәм эксплуатацияләү

7.1. Юл япмаларын саклау максатыннан муниципаль берәмлек территориясендә НИИ тыела:

йөк ташу;

урамнарда йөкләү-бушату эшләре вакытында рельсларны, бүрәнэләрне, тимер балкаларны, торбаларны, кирпичне, башка авыр әйберләрне ташлау һәм аларны жыю;

каты япма белән капланган торак пунктлар урамнары буйлап ара, казда машиналар юк йөрү; квартал эчендәге жәяүлеләр до-рожекларында, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм тукталышы.

7.2. Махсус оешмалар Кагыйдәләрнең 2.3 пунктында күрсәтелгән затлар белән килешүләр нигезендә муниципаль берәмлекләр территорияләрен жыештыралар.

7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә гомуми файдаланудагы автомобиль-биле юлларын, күперләрне, тротуарларны һәм башка транспорт инженерлык коралларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, төзү һәм реконструкцияләү (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, күперләрдән һәм федераль һәм региональ әһәмияткә башка транспорт инженерлык корылмаларыннан тыш) Башкарма комитет белән килешүләр (контрактлар) буенча махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан башкарыла Иске Кызыл авыл жирлегә капитал кертемнәр планына туры килә.

7.4. Жир асты чөлтәләре карамагында булган оешмалар даими рәвештә коммуникация люкларының капкачлары һәрвакыт юл япмасы дәрәжәсендә булсын, даими рәвештә төзек хәлдә һәм ябык булсын өчен күзәтергә тиеш.

Урамнарның һәм тротуарларның йөрү өлешендә урнашкан люклар, коелар капкачлары, алар зыян күргән яки жимерелгән очракта, шунда ук хезмәт күрсәтүче оешма тарафыннан кәртәләнергә һәм 6 сәгать эчендә коммуникацияләр булган оешмалар тарафыннан торгызылырга тиеш.

8. Муниципаль берәмлекләр территориясен яктырту

8.1. Урамнар, юллар, мәйданнар, яр буйлары, күперләр, жәяүлеләр аллеялары, ижтимагый һәм рекреация территорияләре, торак кварталлар, торак йортлар, сәнәгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, торак пунктлар турындагы мәгълүмат элементлары тәүлекнең карангы вакытында Иске Кызыл авыл жирлегә башкарма комитеты расписаниесе буенча яктыртылырга тиеш.

Әлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки милекче тарафыннан номинацияләнгән затларга йөкләнә.

8.2. Муниципаль берәмлек территориясен энергия белән тәмин итү физик һәм юридик затлар белән килешүләр (контрактлар) буенча, аларның оештыру-хокукий формаларына карамастан, билгеләнгән тәртиптә аларга бирелгән жир участкаларының милекчеләре булып тора.

8.3. Аксубай муниципаль районы Иске Кызыл авыл жирлегә башкарма комитеты белән килешүләр буенча махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан урамнарның тышкы освещение чөлтәләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау башкарыла.

8.3.1. Урамнарны, юлларны, мәйданнарны һәм башка объектларны тышкы яктырту Аксубай муниципаль районының Иске Кызыл авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан расланган график буенча алып барыла;

8.3.2. Биналар һәм корылмалар хужалары, милек формаларына карамастан, проект буенча биналарны һәм корылмаларны архитектура-сәнәгать яктыртуының булуын һәм эшләвен тәмин итәргә тиеш;

8.3.3. Торак йортларның подъездларын тышкы яктырту жайланмаларын кабызу һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла;

8.3.4. Терегөмөшле газ разрядлы лампалар махсус бу максатлар өчен бүлеп бирелгән биналарда сакланьрга һәм утильләштерү өчен махсус предприятиеләргә чыгарылырга тиеш

Күрсәтелгән лампаларны чүплеккә чыгарырга ярамай;

8.3.5. Металл таянычлар, кронштейннар һәм тышкы яктырту жайланмаларының һәм контакт чөлтәренә башка элементлары чисталыкта булырга, крен, коррозия очагы булмака һәм кирәк булганда милекчеләр (хужалар, кулланучылар) тарафыннан буялырга тиеш, эмма өч елга бер тапкырдан да сирәгрәк түгел, һәм төзек хәлдә тотылырга тиеш;

8.3.6. Тышкы яктырту таянычлары, жәмәгать транспортының контакт чөлтәре таянычлары, саклагыч, аергыч коймалар, юл корылмалары һәм юл жиһазлары элементлары буялырга, язулардан һәм теләсе нинди Мәгълүмати-басма продукт-щитлардан чистартылырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта тотылырга тиеш;

8.3.18. Милекчеләр (хужалар) техник элементә чараларын (кабе-ли, кабельләрне беркетү элементлары, бүлү һәм муфта шкафлары һәм башкалар), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырыла торган техник жайланмаларны тиешле хәлдә (изоляция тышчасы өзелүгә һәм/яки булмауга, буяу булмауга, коррозиягә һәм/яки механик зыянга юл куймау, чыбыкларны бәйләү һәм/яки аларны яктырту таянычлары һәм электр тапшыру линияләре).

9. Төзелеш, ремонт эшләрен башкару.

9.1. Жирне казу яки юл япмаларын ачу белән бәйле эшләр (проклад-ка, жир асты коммуникацияләрен реконструкцияләү яки ремонтлау, баганалар һәм шпунт салу, туфракны планлаштыру, бораулау эшләре) Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән язма рөхсәт (жир эшләрен башкаруга ордер) булганда гына башкарыла.

Авария хәлендәге эшләр чөлтәр хужалары тарафыннан Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитетының телефон программасы буенча яки Уве-домены буенча 3 көн эчендә рөхсәт рәсмиләштерелеп башлангыч мөмкин.

9.2. Аксубай муниципаль берәмлегенә Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан комму-никацияләрен төзү, реконструкцияләү, ремонтлау буенча эшләр башкаруга рөхсәт бирелә:

- инженерлык коммуникацияләрен саклау өчен җаваплы булган кызыксынган хезмәтләр белән килештерелгән эшләр үткөрү проекты;

Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте схемасы, юл хәрәкәте иминлеге буенча дөүләт инспекциясе белән килештерелгән;

-Иске Кыяз линский авыл жирлеге башкарма комитеты белән килешенгән эшләрен башкару шартлары;

- эшләрен башкаруның календарь графигы, шулай ук милекче яки ул вәкаләтле зат белән жир участогын төзекләндерү турында килешү, аның территориясендә төзелеш, реконструкция, коммуникацияләрен ремонтлау буенча эшләр башкарылачак.

Юллар, тротуарлар яки газоннар япмасын торгызу кирәккә белән бәйле эшләрен башкарганда, жир эшләрен башкаруга рөхсәт юл япмасына, тротуарларга, газоннарга хезмәт күрсәтүче махсулаштырылган оешма белән согла-сование буенча гына бирелә.

9.3. Магистраль урамнарның йөрү өлеше астында басымлы коммуникацияләр салу башланмый.

9.4. Эшләүче жир асты коммуникацияләрен реконструкцияләгәндә магистраль урамнарның йөрү өлеше астыннан чыгару каралган.

9.5. Жир асты коммуникацияләрен урамнарның йөрү өлеше астында, юллар астында, шулай ук тротуарлар астында, траншея киңлегенә карамастан, автомобиль юлының (тротуарның) йөрү өлешен тулы киңлеккә торгызу шарты белән, тиешле оешмалар тарафыннан жәелдерергә рөхсәт ителә.

Кирпечне юл өлеше астында урнашкан конструкцияләрдә, жир асты коммуникацияләрендә кулланырга ярамый.

9.6. Яңа төзелгән (реконструкцияләнгән) урамнарны, скверларны ачу мөмкинлеген булдырмау максатыннан, алдагы елда жир асты чөлтәрләрен төзү һәм реконструкцияләү эшләрен башкарырга тиешле барлык оешмалар да, алдагы елның 1 ноябренә кадәр, Иске Кыязлы авыл жирлеге башкарма комитетына эшләрен планлаштырылган срокларын күрсәтеп, коммуникацияләр салу буенча билгеләнгән эшләр турында хәбәр итәргә тиеш.

9.7. Казу эшләре башланганчы:

- килешкән схема буенча юл билгеләрен кую;

эшләрен башкару урынын саклау, коймаларга эш башкаручы оешманың исеме, эшләрен башкару өчен җаваплы кешенең фамилиясе, оешманың телефон номеры язылган такта элгән.

Стенаны чиста килеш тотарга кирәк, эш башкарганда юл өлеше янында шоферлар һәм жәяүлеләр өчен күрү мөмкинлеген тәэмин итәргә кирәк, тәүлеккә караңгы вакытында кызыл сигнал фонарьлары белән билгеләнгән.

Стенаны тоташ һәм ышанычлы итеп ясарга киңәш ителә, ул поп-данны төзелеш майданчыгына чит кешеләрне кертми.

Траншеяләр аша жәяүлеләр агымы юнәлешләрендә бер-берсеннән 200 метрдан да ким булмаган ераклыкта күпер-ки төзәргә кирәк.

Эшләрне башкару ябылу, пасс-Жир транспорты маршрутларын үзгәртү белән бәйле булган очрақларда, эш срогы күрсәтелгән тиешле белдерүләрне матбугатка урнаштырырга.

Кирәк булганда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерергә һәм яшеллекләрне сүтәргә яки янадан утыртырга. Жир асты комму-никацияләр ремонтлаганда яки реконструкцияләгәндә, аларга кадәр аралыкта коммуникацияләр салганнан соң утыртылган яшеллекләрне сүтү кирәклегә барлыкка килсә, бу утырту-көннәрнең баланс бәясе кире кайтарылмый.

9.8. Эшләрне башкаруга рөхсәт эш урынында булырга һәм беренче таләп буенча эксплуатация кагыйдәләренең үтәлешен контрольдә тотучы затларга күрсәтергә тиеш.

9.9. Рөхсәттә эшләрнең вакыты һәм шартлары билгеләнә.

9.10. Жир эшләре башланганчы, төзелеш оешмасы эксплуатация хезмәтләренең представителләрен чакыра, алар үз комму-никацияләренең урынын төгәлләргә һәм эшләрнең махсус шартларын язма рәвештә теркәргә тиеш.

Жир эшләрне башкаручы төзелеш оешмасы аерым шартларны төгәл үтәргә тиеш.

9.11. Әгәр вәкил килмәсә яки аның коммуникациянең төгәл урынын күрсәтүдән баш тартса, тиешле акт төзелә. Шуңа ук вакытта эш алып баручы оешма житәкчелеккә топоосказанные коммуникацияләр торышы белән житәкчелек итә.

9.12. Урамнарның йөрү өлешендә эш башкарганда, тран-муен чикләрендәге асфальт һәм вак ташлар сүтелә һәм эш житештерүче тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла.

Бордюр сүтелә, алга таба ки жайланмалары өчен эш башкару урынында саклана.

Урамнарда, төзелгән территорияләрдә эшләр башкарганда, туфракны шунда ук сүтү чыгара.

Кирәк булса, төзелеш оешмасы туфракны чүплектә планлаштыруны тәмин итә ала.

9.13. Юл өлеше һәм тротуарлар астындагы траншеяләр катламлы тыгызлау һәм су сибү белән ком һәм ком фунты белән күмелә.

Газоннардагы траншеяләр жирле туфрак белән күмелә, тыгызлана, пло-дород катламы торгызыла һәм үлән чәчелә.

9.14. Геодезия төшерелгәнче траншеяне күмеп кую рөхсәт ителми. Жир эшләрне башкаруга рөхсәт алган оешма-ция эш тәмамланганчы геодезия төшерелүен хәбәр итәргә тиеш.

9.15. Эшләрне төзекләндерелмәгән территорияләрдә башкарганда, траншеянең бер ягында эшкәртелгән туфракны склад-жыю рөхсәт ителә.

8.9.18. Траншеяне кирәкле тыгызлаусыз яки жир эшләре кагыйдәләрен бозмыйча кондицион булмаган туфрак белән күмгәндә вәкаләтле вазифаи затлар гаепле затларны административ жаваплылыкка тарту өчен протокол төзәргә хокуклы.

9.16. Жир асты коммуникацияләре өстендә дә, ремонт-тергезелеш эшләре башкарылмаган, эмма ремонт-тергезелеш эшләре үткәрелгәннән соң 2 ел эчендә барлыкка килгән, бер тапкыр эш башкаруга карар алган оешмалар тарафыннан тәүлек дэвамында юкка чыгарылырга тиеш.

Жир асты коммуникацияләрендә аварияләр аркасында барлыкка килгән бозлар организацияләр коммуникацияләр хужалары яки килешү нигезендә махсус оешмаларга коммуникацияләр хужалары хисабына юкка чыгарыла.

9.17. Коммуникацияләрне төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә, просро-чен ордерлары буенча эш алып бару жир эшләрнең үз белдеге белән башкару дип таныла.

10. Муниципаль берәмлектә хайваннарны тоту

10.1 Гомуми нигезләмәләр

10.1.1. Кагыйдәләр Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары нигезендә эшләнгән, алар торак пунктта йорт хайваннарын, терлекләрне һәм кошларны тотуга, территорияләренң санитар торышына, хайваннарны яклауга таләпләрне билгели һәм аларның ведомствога буйсынуына карамастан, барлык физик һәм юридик затларга (предприятиеләр, учреждениеләр һәм орган-зацияләргә) кагыла.

10.1.2. Йорт хайваннарына, терлеккә һәм кошларга милек турында гомуми кагыйдәләр кулланыла. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган башка тәртиптә тартып алырга мөмкин.

10.1.3. Муниципаль берәмлек территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын озата баручыларсыз йөртү тыела.

10.2. Этләрне һәм мәчеләрне тоту таләпләре

10.2.1. Эт, мәче хужасы дип физик яки юридик зат санала, хайваннарны, шул исәптән хужасыз хайваннарны тотуга кабул иткән кешеләрне дә карыйм. Физик затныкы булган территориядә даими яшәүче вотное әлеге физик затның хайваннары булып санала. Предприятие (учреждение, оешма) территориясендә яшәүче һәм саклау яки башка функцияләргә үтәргә чакырылган хайван әлеге юридик затныкы дип санала.

10.2.2. Хайваннарны тоту өчен гомуми таләпләр:

- хайваннарны тикшерү, профилактик прививкалар, диагностик тикшеренүләр өчен даими биру. 3 айлык яшәтән башлап барлык этләр дә котыру авыруына каршы прививка ясатырга тиеш; йорт һәм аның тирәсендәге территориянең санитар хәлен саклау. Гомуми файдаланудагы урыннарда, балалар мәйданчыкларында, тротуарларда һ. б. хайваннарга калдырылган экскрементларны хайван хужасы жыйрга тиеш;

торақ биналарда, шулай ук ишегалдында һәм урамда этләр йөргәндә кичке 23 сәгатәтән иртәнге 7 сәгатәкә кадәр тынлык һәм тынычлык тәэмин итү;

хайваннарның караучысыз яшәвен булдырмау (караучысыз хайваннар булып жәмәгать урынында озата баручы затсыз һәм муенсасыз булган, хужалары тарафыннан кыска вакытка бәйләнештә калдырылганнардан тыш, со-баклар һәм мәчеләр санала);

торақ пункт территориясендә караучысыз хайваннар туплану мөмкинлеген булдырмау.

10.2.3. Тью:

хайваннарны хайван зурлыгына туры килмәгән камераларда, будкаларда, вольерларда һәм башка корымаларда тоту;

- этләргә кешеләргә яки хайваннарга агулау;

- хайваннарны үз-үзгә йөртү өчен Чыгару;

хайван тиреләре, ит, башка чимал куллану максатыннан этләр һәм мәчеләргә үрчәтү, тоту һәм тоту;

кешеләргә күпләп су коену урынында су объектларында этләргә юарга;

бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда хайваннар һәм кошлар көтүе: ишегалларында күп фатирлы торақ йортлар, паркларда, скверларда, хастаханәләр территориясендә, спорт һәм балалар мәйданчыкларында һ. б.

- күп фатирлы йорт ишегалларында һәм торақ пункт урамнарында йорт хайваннарын һәм кошларын сую тыела.

10.2.4. Торақ биналарда тотылган йорт хайваннары саны гражданның сәламәтлеген саклау, санитар-эпидемиологик иминлек өлкәсендә федераль закон таләпләренә туры килергә тиешле шартлар белән билгеләнә.;

-милекләрендә яки файдалануында жир кишәрлеге булган эт хужаларына этне ирекле тотарга яки төнлә сак хезмәтә өчен ишегалдына чыгарырга рөхсәт ителә, тик участка кәргәндә ишегалдында со-Бакы булу турында кисәтү язуы булганда гына, шул ук вакытта жир кишәрлеге тулысынча кәртәләнергә һәм этнең аның чикләреннән чыгу мөмкинлеген булмаска тиеш.

10.2.5. Хужалык субъектлары тарафыннан хайваннарны тоту:

хужалык субъектлары хайваннарны даими карау белән тәэмин иткән очракта хайваннарны тотуга рөхсәт ителә;

-бу максатлар өчен махсус жиһазландырылган биналар (урыннар)булганда оешмаларда, учреждениеләрдә, предприятиеләрдә хайваннарны тоту тыела;

- хайваннарның контрольсез үрчүен туктату максатыннан хужалык итүче субъектка хайваннарны стерильләштерергә кушалар;

- предприятие тарафыннан хайваннарны тоту әлеге һәм аның тирәсендәге территориядә булган кешеләргә иминлек нормаларына туры килергә тиеш;

- предприятие территориясен саклау өчен вольерларда яки бәйләнештә тотылган каравыл этләргә жиберү, әлеге терри-ториядә кунакларның булмавына алдан ук инанып кына кирәк, шул ук вакытта эт муенсада булырга тиеш;

- кәргәндә, предприятие территориясенә кәргәндә, этләр тарафыннан территорияне саклау турында кисәтү тактасы эленеп торырга тиеш.

10.2.6. Этләргә йөртү тәртибе:

этләргә изоляцияләнгән территорияләрдән гомуми ишегалларына, урамга ко-ротком бәйләвечтә (зур этләргә бәйләвечтә һәм муенында)чыгарырга кирәк;

кешеләргә күпләп жыелу урынында этләр хужалары белән бергә бауда һәм муенсада булырга тиеш;

- этне элге кагыйдэлэрне үтәп, аз кешеле урыннарда гына бәйдән төшерергә мөмкин. Исерек хәлдә булган кешеләргә, шулай ук 14 яшьтән кечерәк булган кешеләргә үзегез каравылчы, сугышчы, эре һәм явыз этләр (явыз эт хайван, чит кешеләргә, башка хайваннарга карата агрессиянең ачык билгеләрен күрсәтеп, хужасын, территориясен, нәселен яклау белән бәйлә булмаган) йөрү һәм алар белән жәмәгать урыннарында һәм транспортта күренү тыела;

- балалар мәйданчыкларында, стадионнарда, мәктәпкәчә, мәктәп һәм башка белем бирү учреждениеләре территориясендә этләрне иреккә йөртү тыела.

10.2.7. Авыл жирлегә администрациясе урамда яки башка жәмәгать урыннарында йөртүче затсыз, токымына һәм билгеләнешенә карамастан (шул исәптән номерлы муенсалы) күчмә хайваннарны тотарга хокуклы.

10.2.8. Үлгән хайваннарны тоту һәм утильләштерү килешүләр буенча муниципаль-паль оешмасы бюджетында каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

10.3. Эт һәм мәче хужаларының хокуклары һәм бурычлары

10.3.1. Хайван хужалары хокуклы:

10.3.1.1. Үз хайваннарыгызны махсус клубларда теркәргә, аларга паспортлар алырга, аларда инфекция авыруларга, ветеринария хезмәте үткәргән дегельминтизацияләргә каршы профилактик прививкаларны даими үткәргү чагылырга тиеш.

10.3.1.2. Чикләнгән вакытка этегезне кибет яки башка учреждение янында кыска аркан белән бәйләп калдырырга (зур этне бары тик муенсада гына).

10.3.1.3. Хайваннарны жәмәгать транспортында билгеләнгән тәртиптә йөртү.

10.3.2. Хайван хужалары бурычлы:

10.3.2.1. Гамәлдәге санитар кагыйдэләрне һәм гигиена нормативларын үтәүдә, эпидемиягә каршы һәм сани-тарно-гигиена чараларын үтәүдә чагыла торган халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнарны төгәл үтәргә. Күрсәтелгән таләпләр үтәлмәгән очракта хайван хужалары гамәлдәге закон нигезендә административ жаваплылыкка тартыла.

10.3.2.2. Ветеринария һәм жәмәгать иминлеген таләпләрен үтәү, хайванның үз-үзен тотышын тәмин итү, ул тирә-юньдәге кешеләр һәм башка хайваннар өчен куркыныч тудырмый, сакчы этләрне ныклы бәйләнештә тоту, этләрне ябык ишегалларында гына бәйләнештән төшерү, аларның качу мөмкинлеген булдырмау.

10.3.2.3. Кешене яки башка хайванны тешләгән хайванны тикшерү өчен ветеринария учреждениясенә, э зыян күргән кешене медицина учреждениясенә шунда ук алып барырга.

10.3.2.4. Ветеринария учрежденияләренә жи-вотларның кинәт һәлак булу очраklары, аларның гадәти булмаган тәртибе, кинәт агрессиясе яки хайваннарны кыргый ерткычлар тешләү очраklары турында шунда ук хәбәр итәргә.

10.3.2.5. Хайваннарның мәетләрен ташлауга юл куймаска.

10.3.2.6. Этләрне һәм мәчеләрне балалар мәйданчыкларына, мәгариф, медицина, сәүдә учрежденияләренә һәм оешмаларына һәм башка гомуми файдалану урыннарына кертмәскә.

10.3.2.7. Тынычлык һәм тынычлыкны кичкә 23 сәгатътән иртәнге 7 сәгатъкә кадәр, шулай ук территорияләренң чисталыгын тәмин итәргә.

10.3.2.8. Хайванны алга таба тоту мөмкин булмаса, хужа аны башка гражданнырга яки оешмаларга тапшырырга тиеш. Хайваннан баш тарту хужаның хайванга карата хокукларын һәм бурычларын башка кеше сатып алганчы туктатмый.

10.4. Терлек, кош-корт һәм бал кортларын тоту таләпләре

10.4.1. Хайваннар һәм кошлар хужалары башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмаска, шулай ук тирә-юньдәгеләр өчен санитар нормалар белән бергә тынлык тәмин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдэләрен үтәргә тиеш.

10.4.2. Йорт хайваннарын һәм кошларны санитар-эпидемиологик кагыйдэләрне үтәүче хужалык корылмаларында тотарга рөхсәт ителә, андагы нормаларга ярашлы рәвештә хайваннарны тоту һәм үрчетү өчен бинадан торак төзелеш объектларына кадәр аралар билгеләнгән.

Ара	Баш саны (данә.)						
	Дуңгызлар	сыерлар, үгезләр	сарык, кәжә	Ана куяннар	Кошлар	Атлар	Нутриилар
10 м	до 5	до 5	до 10	до 10	до 30	до 5	до 5

20 м	до 8	до 8	до 15	до 20	до 45	до 8	до 8
30 м	от 10 до 15	от 10 до 15	от 20 до 25	до 30	от 60 до 75	до 10	до 10
40 м	от 15	от 15	от 25	до 40	от 75	до 15	до 15

10.4.3. РФ Авыл хужалыгы министрлыгының 27.03.2006 елгы 90 номерлы «кошлар гриппына каршы көрәш кагыйдәләрен раслау турында» гы Боерыгына ярашлы рәвештә кош хужалары:

кошлар авыруының барлыкка килүен кисәтүче хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга;

- ветеринария өлкәсендә белгечләргә аларның таләпләре буенча кошларны тикшерү өчен бирергә;

- ветеринария өлкәсендә белгечләрнең кошлар гриппын профилактикалау һәм аңа каршы көрәш буенча чаралар үткөрү турындагы күрсәтмәләрен үтәргә;

кошлар гриппы белән авыруны кисәтү буенча чикләү чараларын үткөрүне тәмин итү;
ветеринария өлкәсендәге белгечләргә кошларның кинәт үлеме яки бер вакытлыча массакүләм авыру очраklары, шулай ук аларның гадәти булмаган тәртибе турында хәбәр итәргә;

белгечләр килгәнче, авыруда шикләнелгән кошларны изоляцияләү буенча чаралар күрергә.

10.4.4. Шәхси хужалыкларда авыру хайваннарны ачыклаганда, аларны суялар, зарарланганнарны сәламәт терлектән аерып тоталар, шулай ук көтүлек өлеше дә бар. Авыру хайваннардан сөт сөт заводына тапшырыла. Хайваннарны сату, сатып алу, сую, күчерү, терлекчелек продукциясен сатуны Хайваннар авыруларына каршы көрәш буенча район станциясе ветеринария белгечләре беләме белән генә башкарырга.

10.4.5. Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә, хайван хужалары, хайван үлгәннән соң бер тәүлектән дә артык булмаган вакыт эчендә, абортланган яки үле туган баланы тапканнан соң, бу хакта ветеринария белгеченә хәбәр итәргә тиеш, ул тикшерү нәтижәләре буенча биологик калдыкларны утильләштерү яки юк итү тәртибен билгели. Биологик калдыкларны эшкәртү яки күмү (яндыру) өчен китерү бурычы хужага йөкләнә.

10.4.6 РФ Хөкүмәтенең 23.10.1993 елгы 1090 номерлы карары нигезендә (ред. 10.05.2010) юл хәрәкәте кагыйдәләре турында

- юлдагы хайваннарны, кагыйдә буларак, тәүлекнең якты вакытында куарга кирәк.

Йөгерүчеләр хайваннарны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынарак юнәлтәргә тиеш.

10.4.7. Авыл хужалыгы хайваннарын көтү Иске Кыязлы авыл башкарма комитеты махсус бүлеп бергән көтү урыннарында хужасы яки вәкаләтле зат күзәтүе астында башкарыла.

10.4.8. Тью:

йорт хайваннарын һәм кошларны санитар-техник таләпләргә җавап бирмәгән биналарда тоту, хайваннарны һәм кошларны урамнарда, мәйданнарда, скверларда һәм паркларда чыгару.

авыл хужалыгы хайваннарын торак пункт территориясендә озата баручы затларсыз күчерү;
бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда хайваннар һәм кошлар көтүе.

- юлда хайваннарны күзәтүсез калдырырга;

10.4.9. Физик яки юридик затлар умарталарны бал кортлары гаиләләре белән урнаштыралар зоотехник һәм

бал кортларын тотуның ветеринария-санитар нормалары һәм кагыйдәләре.

Умарталар бал кортлары гаиләләре белән учреждениеләрдән шундый ераклыкта урнашалар сәламәтлек саклау, мәгариф учреждениеләре, мәктәпкәчә тәрбия учреждениеләре, кешеләрнең иминлеген тәмин итүче мәдәният учреждениеләре.

Умарталар бал кортлары гаиләләре белән жир участогында урнашалар, ераклыкта якынарак түгел

караганда:

Күрше жир участогы чигеннән 10 метр ераклыкта, югысә бал кортлары гаиләләре белән умарталар ике метрдан да ким булмаган биеклектә урнаштырылырга яки күрше жир участогыннан бина, корылма, корылма, тоташ койма яки ике метрдан да ким булмаган биеклектәге куе ку-старник белән аерылырга тиеш;

Кешеләр йөри торган сукмакка кадәр 10 метр;

Авыл яны юлына кадәр 20 метр;

100 метрдан сулыкларга кадэр, алар гомуми ял итү, спорт, кешелэрнең башка күпләп жыелу урыннары, шулай ук хайваннарны су эчертү өчен кулланыла;

10.4.10. Күчмә умарталарны бал жыю чыганакларында башка күчмә яки стационар умарталардан шундый ераклыкта урнаштыралар, анда бал кортлары гаиләләрен продуктив тоту, авыл хужалыгы үсемлекләрен һәм жимеш агачларын нәтижәле пычрату тәмин ителә.

Бал кортларының очу юлында күчмә умарталарны башка, элек урнаштырылган умартадан бал жыю чыганакларына урнаштыру рөхсәт ителми.

10.4.11. Гражданнарга һәм юридик затларга күчмә умарталык урнаштырылганнан соң, аның турында мәгълүматны сакларга һәм умарталыкның ветеринария-санитар паспортын авыл жирлегә администрациясенә күрсәтергә кирәк.

10.5. Терлек һәм кош-корт хужаларының бурычлары

Терлек һәм кош-корт хужалары бурычлы:

10.5.1. Терлек һәм кошларны биологик үзенчәлекләренә карап тоту, аларны кешелекле тоту, караучысыз калдырмау, ризык һәм су, кыйнау һәм авыру очрагында вакытында ветеринария ярдәменә мөрәжәгать итү.

10.5.1.1. Терлек һәм кошлар тотылган биналарны, шулай ук янәшәдәге тер-риторияне чисталыкта тотарга.

10.5.1.2. Терлек һәм кошларны ветеринария табибына тикшерү, диа-гностик тикшеренүләр, саклагыч прививкалар һәм дөвалау-профилактика образлары боток өчен вакытында бирергә.

10.5.2. Африка дуңгыз чумасы таралуын кисәтү чараларын гамәлгә ашырганда хайваннар хужаларының һәм терлекчелек продуктлары житештерүчеләрнең бурычлары.

10.5.2.1. Хайваннар хужалары һәм терлекчелек продуктлары житештерүчеләр Африка дуңгыз чумасы таралуын кисәтү чараларын үткәргәндә:

1) дәүләт ветеринария күзәтчелеген гамәлгә ашырырга вәкаләтле затларга дәүләт ветеринария күзәтчелеген гамәлгә ашыру өчен аларга караган хужалык биналарына, корылмаларына һәм коралларына киртәсез керүне тәмин итү;

2) Африка дуңгыз чумасын кисәтү-көтүне һәм терлекчелек продуктларын ветеринария-санитария ягыннан куркынычсызлыкны тәмин итүче хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, терлекчелек азыкларын саклау һәм эшкәртү өчен терлекчелек биналарын һәм корылмаларын тиешле хәлдә тотарга, әйләнә-тирә мохитне калдыклар белән пычратуга юл куймаска терлекчелек;

3) дуңгызларны тикшерү өчен ветеринария өлкәсендә белгечләргә аларның таләпләре буенча бирергә, күрсәтелгән белгечләргә дуңгызларның кинәт үлеме яки бер үк вакытта күпләп авыру очраклары, шулай ук аларның гадәти булмаган тәртибе турында шунда ук хәбәр итәргә;

4) ветеринария өлкәсендә белгечләр килгәнче, авыруда үскән дуңгызларны изоляцияләү буенча чаралар күрергә;

5) хайваннарны ташу һәм сую, терлекчелек продуктларын эшкәртү, саклау һәм сатуның билгеләнгән ветеринария-санитар кагыйдәләрен үтәргә;

6) Африка дуңгыз чумасын профилактикалау буенча чаралар үткәртү турында ветеринария өлкәсендә белгечләр күрсәтмәләрен үтәргә.

10.6. Йорт хайваннары хужаларының җаваплылыгы (этләр, мәчеләр), терлекләр һәм кошлар

10.6.1. Әлеге кагыйдәләрне үтәмәгән өчен йорт хайваннары, этләр, мәчеләр, кошлар һәм кошлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы, ТР Аксубай муниципаль районы Иске Кызылы авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе Административ хокуклар-жимерелүләр турында беркетмәләр төзәргә вәкаләтле, Иске Кызылы авыл жирлегә башлыгының 14.11.2014 елның 3 номерлы карары г.

10.6.2. Гражданнарның сәламәтлегенә китерелгән зыян, яки этләр, мәчеләр, терлекләр һәм кошлар тарафыннан милеккә китерелгән зыян, суд карары буенча, закон нигезендә билгеләнгән тәртиптә кайтарыла.

11. Автотранспорт чараларын тоту һәм урнаштыру

11.1 тыела:

транспорт чараларын балалар майданчыкларында, газоннарда, бордюрларга керү белән, жәяүлеләр юлларында, яшеллекләре булган территорияләрдә, елның вакытына карамастан, ав-

томобильлар йөрүенә, жәяүлеләр үтүенә, территорияләрне жыештыруга, ашыгыч хезмәтләр автомашиналары йөрүенә, башка махсус транспортка комачаулаучы башка урыннарда парковкаларга;

ташландык транспорт чарасы дип танылырга мөмкин булган комплектланмаган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт хужалыгы территориясендә сакларга, Иске Кыязлы авыл жирлегенә башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиешле автомобиль йөртүгә, жәяүлеләрнең үтүенә, территорияне жыештыруга комачаулым.

12. Жирләү урыннарын тоту

12.1. Зиратлар территориясендә кунаклар жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

12.2. Зират территориясендә килүчеләргә тыела:

һәйкәлләрне, зират жиһазларын бозу, территорияне пычрату;

яшеллекләрне вату, чәчәкләрне ерту;

- этләр йөртү, йорт хайваннары көтү;

учаклар ягу, ком, балчык чыгару;

велосипедларда, мопедларда, мотороллерларда, мотоциклларда йөрү,

зират территориясе автомобиль транспортында, инвалидлардан тыш;

- спиртлы эчемлекләр эчәргә.

13. Кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту

12.1. Әлеге муниципаль кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тотуны Аксубай муниципаль районы Иске Кыязлы авыл жирлегенә башкарма комитеты тәэмин итә. 12.2. Эчке эшләр органнары;

12.3. Санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары;

12.4. Аксубай районы хакимиятенең архитектура, шәһәр төзелеше бүлегенә;

12.5. Районның торак пунктларын төзекләндерү һәм санитар тоту өлкәсендә билгеләнгән нормаларны һәм кагыйдәләрне үтәүне чикләүче башка билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле органнар (вазыйфаи затлар);

12.6. Кагыйдәләрне бозуда гаеплеләр административ хокук бозулар турындагы закон нигезендә административ җаваплылыкка тартыла.

12.7. Әлеге кагыйдәләрне бозган өчен юридик һәм физик затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә дисциплинар, административ, гражданлык-хокукый җаваплылык тоталар.

12.8. Үзләренең законсыз гамәлләре яки эш итмәүләре белән авыл жирлегенә зыян китергән юридик һәм физик затлар китерелгән зыянны капларга тиеш.

12.9. Зыянны каплаудан баш тарткан очракта, зыянны суд тәртибендә түләтә.

12.10. Административ җаваплылык чараларын куллану бозучыны ул китергән матди зыянны гамәлдәге законнарда ярашлы рәвештә каплау һәм рөхсәт ителгән бозуларны бетерү бурычыннан азат итми.